

Hobéon 

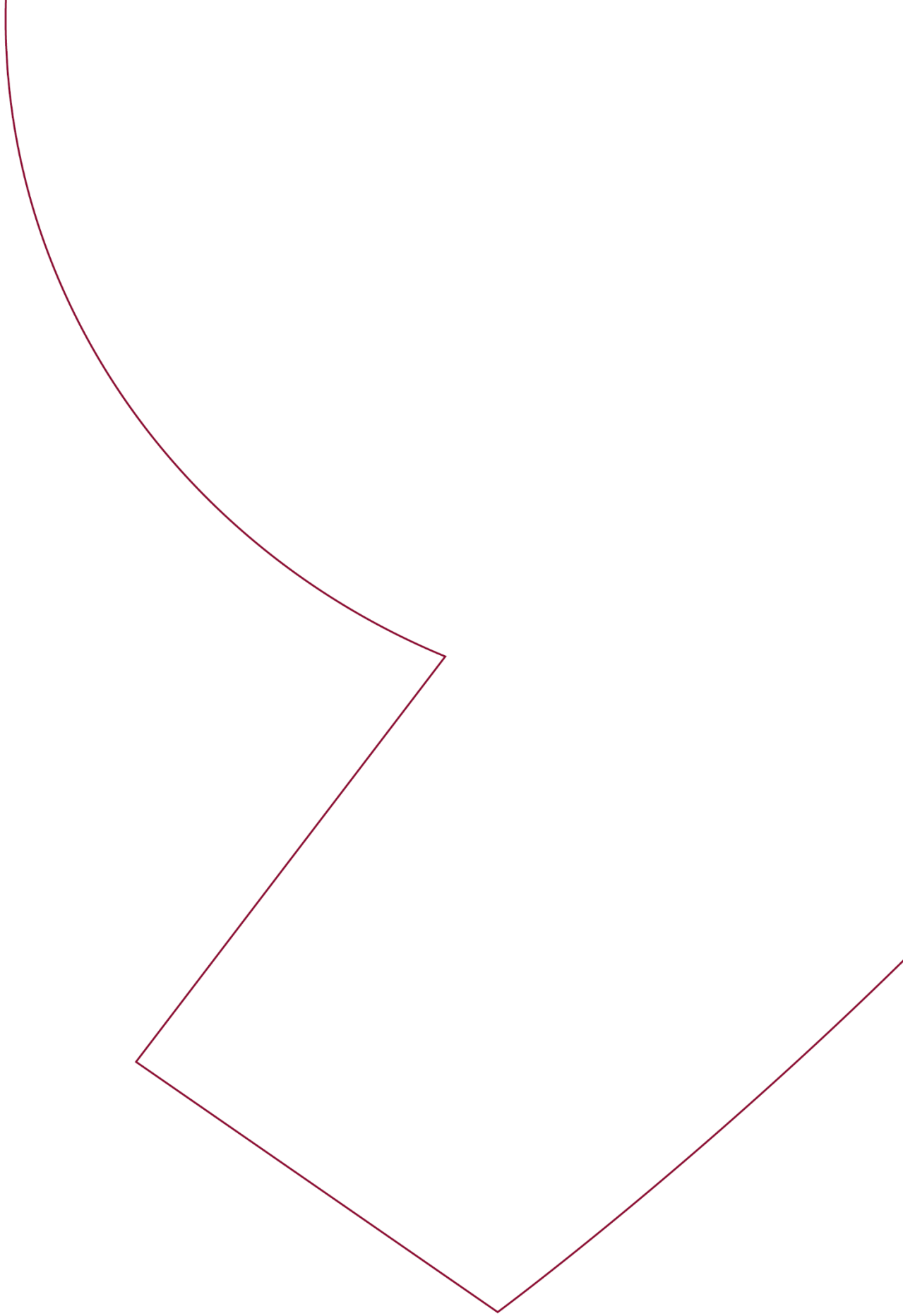
a **kiwa** company

BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling zonder erkenning ITK

hbo-bacheloropleiding
Autonome Beeldende Kunst
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht



Sir Winston Churchillaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobéon.nl
info@hobéon.com

BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling zonder erkenning ITK

hbo-bacheloropleiding
Autonome Beeldende Kunst
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

ISAT: 39110

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

12 maart 2026

Auditpanel

Drs. J.E.J. Rutten

M. Bestebreurtje MA

P. Verkade

A. Teunissen

Secretaris

G.C. Versluis BEd

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	EINDOORDEEL	29
6.	AANBEVELINGEN	30
BIJLAGE I	Scoretabel	31
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	32
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	36
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	HKU-Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
Status instelling	Bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in RIO)	B Autonome Beeldende Kunst (B Fine Art ¹)
Opleidingscode (ISAT)	39110
Onderdeel	Taal en cultuur
Oriëntatie opleiding	hbo
Niveau opleiding	bachelor
Onderzoeksmaster	nee
Graad en titel	Bachelor of Arts
Aantal studiepunten	240 EC
Afstudeerrichtingen en specialisaties	n.v.t.
Locatie	Utrecht
Variant	Voltijd
Wettelijke beroepsvereisten	nee
Onderwijstaal	Nederlands en Engels
Werkt de opleiding met leeruitkomsten, en zo ja, in welke varianten van de opleiding?	nee
Datum audit / opleidingsbeoordeling	11 november 2025
Inleverdatum beoordelingsrapport	1 mei 2026

¹ HKU hanteert de Engelse naam Fine Art voor de opleiding in plaats van de Nederlandse naam. In het RIO-register staan beide namen vermeld. Zie voor nadere toelichting de inleiding en standaard 2.

2. SAMENVATTING

De bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst van HKU kenmerkt zich als een brede en visueel sterke maakopleiding.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De opleiding baseert zich aantoonbaar op het beroeps- en opleidingsprofiel Beeldende Kunst en Vormgeving (2014). De opleiding heeft de zeven landelijke competenties die hierin zijn uitgewerkt vertaald naar eigen opleidingsdoelen op bachelorniveau onderverdeeld in zes criteria:

Inhoud, Materialisatie, Presentatie, Attitude, Context en Taal (IMPACT).

De opleiding participeert actief in het overleg over de herijking van het profiel uit 2014. Het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel en de vier daarin uitgewerkte competenties zijn het uitgangspunt voor de curriculumherziening waar de opleiding vanaf het voorjaar 2026 aan gaat werken met een ontwikkelteam en een brede buitenkring van betrokkenen. Het huidige profiel en het herijkte profiel en de competenties sluiten aan bij de actuele eisen vanuit het internationale beroepenveld en het vakgebied.

De opleiding heeft een duidelijke eigen visie op het opleiden van studenten autonome beeldende kunst. Het auditteam zag en hoorde de drie basisprincipes die de opleiding daarbij hanteert - i) een brede maakopleiding, ii) een visueel sterke maakopleiding en iii) atelieronderwijs – duidelijk terug. Werkveldvertegenwoordigers en alumni melden, dat zij studenten en afgestudeerden van HKU altijd herkennen in de specifieke kwaliteit van het werk dat zij maken.

Onderzoek krijgt op verschillende manieren aandacht. Het is belangrijk dat de opleiding haar visie op wat onderzoek is en/of moet zijn voor autonome beeldende kunstenaars nog nader definieert.

De opleiding heeft regelmatig contact met (internationale) vakgenoten en een brede vertegenwoordiging vanuit het (internationale) werkveld over de vereisten, het niveau en de betekenissen, mogelijkheden en rollen van beeldende kunst in de samenleving.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding voldoet aan de eisen en komt tot een oordeel 'voldoet' voor deze standaard.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding biedt een aantoonbaar op de beroepspraktijk gericht programma dat wordt verzorgd door een enthousiast, deskundig en nauw bij de studenten betrokken docententeam. De docenten en gastdocenten weerspiegelen de meerstemmigheid van het werkveld en doen met hun beeldend werk, tentoonstellingen, publicaties, netwerk of projecten mee aan het gesprek over de betekenissen, mogelijkheden en rollen van beeldende kunst in de samenleving. Dat is waardevol. De opleiding besteedt voldoende aandacht aan docentprofessionalisering. Met de komst van een vaste studieleider per september 2025 is de rust in het docententeam weergekeerd.

De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten, hun kennis van de beroepspraktijk en de veilige en warme plek die zij bieden. Ze zijn ook heel tevreden over de werkplaatsmedewerkers.

De opleiding heeft het IMPACT-model verder uitgewerkt naar een niveaubeschrijving per criterium per studiejaar, dat ze als basis heeft genomen voor ontwikkelen en uitvoeren van het onderwijs en de toetsing. Er is een duidelijk opbouw in drie leerlijnen die zorgen voor samenhang en een opbouw in moeilijkheidsgraad en complexiteit.

De opleiding doet veel om de beroepspraktijk 'naar binnen te halen' en studenten kennis te laten maken met deze beroepspraktijk en daarin ervaring op te laten doen. Bijzonder is de artist-in-residence (AIR Pastoe), die zeven aaneengesloten maanden in een atelier werkt te midden van de ateliers van derde- en vierdejaars studenten van de opleiding en laagdrempelig contact legt met de studenten over o.a. gemaakt werk en landing in de beroepspraktijk.

De koppeling tussen theorie en praktijk behoeft aandacht. 'Cross-links' – waarin het theorieonderwijs een plek heeft - lijkt al een mooie schakel en heeft in de ogen van het

auditteam zeker potentie. Het is belangrijk dat hierover in het docententeam het principiële gesprek gevoerd wordt en dat er een visie op wat theorieonderwijs voor de opleiding moet inhouden wordt geformuleerd.

Onderzoek krijgt met name aandacht in de leerlijn Cross-links, waar het onderzoeken van contexten en perspectieven in relatie tot het eigen werk wordt geoefend.

Daarnaast zit onderzoek verweven in het praktijkonderwijs en de leerlijn 'Werkveldverkenning', via experimenten, keuzes en reflecties. Theorie, bronnen en context spelen daarbij altijd een rol.

Het internationale perspectief is doorlopend in het onderwijs aanwezig.

De opleiding heeft oog voor de thema's diversiteit en inclusie, maar deze thema's behoeven inhoudelijk nog meer en blijvend aandacht onder alle docenten. Deze thema's moeten niet gekoppeld blijven aan de aandacht die een individuele docent hiervoor al heeft in zijn onderwijs.

Het programma is aantoonbaar student-centred. Er is veel ruimte voor persoonlijke invulling van het leerpad/Individueel Studiepad (ISP) en voor eigen profilering.

De opleiding hanteert een zorgvuldige toelatingsprocedure. Ze kent een adequaat systeem van studentbegeleiding en heeft oog voor studeerbaarheid en studielast.

De opleidingsspecifieke voorzieningen – waaronder de eigen studio/ateliers en de goed geoutilleerde werkplaatsen - ondersteunen het leerproces goed. Dit eigen atelier is van grote meerwaarde voor de studenten.

Het auditteam komt op basis van bovenstaande bevindingen tot het oordeel 'voldoet'.

De genoemde aandachtspunten staan dit positieve oordeel geenszins in de weg.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding hanteert een duidelijk systeem van toetsen en beoordelen. Zij toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier aan de hand van verschillende passende toetsvormen of de student de beoogde competenties/opleidingsdoelen realiseert. Door het IMPACT-model is het voor studenten duidelijk op basis van welke criteria zij ieder studiejaar beoordeeld worden. Het auditteam is eveneens van mening dat het transparant is wat de opleiding met betrekking tot de IMPACT-criteria op papier heeft gezet.

Er is veel aandacht voor formatieve beoordeling. De studenten ontvangen doorlopend van docenten en medestudenten feedback op hun werk in hun eigen studio/atelier. Sinds 2024-2025 is de eerste werkschouw in studiejaar 1 formatief met feedback en feedforward. Daarnaast krijgen ze bij alle summatieve toetsen – waaronder de highstake werkschouwen – eveneens feedback en feedforward 'op maat'.

Het auditteam is positief over het feit dat de opleiding veel werkt met commissiebeoordelingen om aan de hand van het zogenoemde 'meerogenprincipe' de intersubjectiviteit van het toetsen en beoordelen te borgen.

Ook het werkveld is betrokken bij het toetsen en beoordelen o.a. op de zogenoemde Externendag waarop het feedback geeft op het werk van de afstudeerders.

Er is een stevige examencommissie die haar kwaliteitsborgende rol goed oppakt. De commissie heeft een eigen werkagenda en treedt zowel proactief als reactief op.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding voldoet en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het auditteam bekeek van 15 studenten het eindwerk. Deze studenten hebben in hun eindwerk aangetoond dat zij de beoogde competenties op het niveau van een startbekwaam autonoom beeldend kunstenaar hebben ontwikkeld. De studenten hebben laten zien dat ze een heel eigen beeldtaal hebben ontwikkeld. Het gemaakte werk was zeker van voldoende tot goed niveau. Dit positieve oordeel over het niveau van de afstudeerders wordt beaamd door het werkveld. Zij herkennen de afgestudeerden van HKU aan de kwaliteit van hun werk. Het zijn goede makers, aldus het werkveld. De waardering voor de kwaliteit van het werk blijkt ook

uit stipendia, residenties en prijzen die afgestudeerden ontvangen en uit de exposities waaraan ze gevraagd worden deel te nemen.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding zeker 'voldoet' aan de vereisten van standaard 4.

Standaard 5. Voorzieningen

Met de huisvesting en materiele voorzieningen zorgt HKU/de opleiding er goed voor dat studenten de beoogde competenties kunnen ontwikkelen. Naast de al bij standaard 2 genoemde bijzonderheid van het kunnen beschikken over een eigen studio/atelier en de werkplaatsen op de eigen locatie, waar studenten kunnen experimenteren en maken, kunnen alle studenten gebruik maken van voorzieningen en werkplaatsen op de andere locaties van de HKU-Stadscampus. De ICT- en bibliotheekvoorzieningen en de mogelijkheid tot lenen van apparatuur ondersteunen het leerproces.

Het auditteam is op grond van bovenstaande positieve bevindingen van oordeel dat de opleiding overtuigend 'voldoet' aan standaard 5.

Standaard 6. Kwaliteitszorg

De opleiding is duidelijk gericht op de eigen kwaliteit en ontwikkeling en zich goed bewust van de eigen verbeterpunten. De opleiding borgt de kwaliteit zowel via het formele kwaliteitszorgsysteem in een PDCA-cyclus als via informele gesprekken in de zogenoemde wandelgangen. Studenten, docenten, werkveld, alumni, examencommissie zijn nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding. Daar waar nodig en/of gewenst treft de opleiding verbetermaatregelen. Het auditteam las en hoorde daarvan voorbeelden, zoals het gaan werken met inhoudsteams die leerjaaroverstijgend met elkaar overleggen, een grotere focus op het uitleggen aan studenten in het eerste studiejaar van het IMPACT-model, het toepassen van formatieve toetsing bij de eerste schouw in studiejaar 1 en het organiseren van de Exposure enkele weken na de formele eindbeoordeling in het eindexamen.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande positieve punten tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 6.

Eindoordeel:

Het auditteam is positief over de kwaliteit van de opleiding, die wordt verzorgd door een enthousiast, deskundig en nauw bij de studenten betrokken docententeam. Er was een tijd van onrust en enige stilstand, maar het auditteam constateert dat met de komst van de nieuwe studieleider de rust is weergekeerd. Het auditteam heeft er vertrouwen in dat het ontwikkelteam en de brede buitenkring van betrokkenen grote stappen voorwaarts zullen zetten op hun weg naar een nieuw curriculum.

Het auditteam beoordeelde alle standaarden met een voldoet en komt op basis van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'positief' voor de bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst van HKU.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter en secretaris op 12 maart 2026.

3. INLEIDING

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht - HKU

HKU is één van de grootste Kunsthogescholen van Europa. De in totaal 4.400 studenten kiezen uit een rijk palet van meer dan 50 afstudeerrichtingen op het niveau van een associate degree, bachelor of master. HKU heeft een rijkdom aan disciplines, zoals theater, muziek, beeldende kunst, games, kunst en economie, design en media, en een breed opleidingsaanbod op het gebied van kunsteducatie. HKU heeft al haar opleidingen ondergebracht in negen academies, voorheen *schools*² geheten. De bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst – de opleiding spreekt van Fine Art³ - is georganiseerd in de academie: HKU Beeldende Kunst en kent een eigen directeur. Naast de bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst biedt de academie de bachelor Docent Beeldende Kunst en Vormgeving, de Master of Arts in Fine Art and Design en twee basisopleidingen (vooropleidingen).

De academie Beeldende Kunst werkt binnen HKU in meer of mindere mate samen met de acht andere academies en met de vier lectoraten i) Critical Creative Pedagogies, ii)

Grensverleggende Artistieke Praktijken, iii) (Dis)Connected Technology & Creativity,

iv) Waarde(n)vol Ondernemen in en door de kunsten. De lectoraten fungeren als thematische onderzoeksgroepen die onderzoek doen in de kunstenpraktijk en het creatieve werkveld.

HKU heeft als missie 'met het kunstonderwijs en praktijkonderzoek de beste voorbereiding van de student op een loopbaan als professioneel maker te creëren met impact op mens en samenleving'. Het motto van de nieuwe meerjarenstrategie van HKU is 'Om de kunst'.

Bachelor Autonome Beeldende Kunst (Fine Art)

HKU biedt de opleiding gezien haar internationale karakter en het internationale werkveld waarvoor ze de studenten opleidt zowel in het Nederlands als in het Engels aan. Ze hanteert daartoe ook de Engels benaming Fine Art om de herkenbaarheid te borgen. Voor de opleiding meldden zich jaarlijks zowel Nederlandse studenten als internationale studenten aan. Ten tijde van de audit in november 2025 had 16% van de studenten een niet-Nederlandse nationaliteit. Alle studenten volgen hetzelfde curriculum. In het eerste studiejaar plaatst de opleiding de studenten van de Nederlandse en de Engelstalige instroom bewust nog apart. In de daarop volgende jaren zitten de studenten veelal gemixt, met name bij het atelieronderwijs.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2019)

Het auditteam dat in 2019 de audit uitvoerde, was van oordeel dat de opleiding voldeed aan alle standaarden. Het gaf de opleiding nog een aantal aanbevelingen mee waar de opleiding mee aan de slag is gegaan.

- Expliciteer hoe de opleiding zich wil positioneren en profileren ten opzichte van andere kunstvakopleidingen, andere *schools* binnen HKU en in het werkveld en wat zij de studenten in dit opzicht heeft te bieden en wat bij kunstvakopleidingen van andere hogescholen en de andere *schools* van HKU niet 'te halen' valt.
- Besteed expliciet(er) aandacht aan aspecten rondom diversiteit en inclusiviteit; zowel in het onderwijs, als bij toelating van studenten en aantrekken van nieuwe (gast)docenten.
- Zet de argumenten om de opleidingsdoelen behorend bij 'inhoud' en 'context' tijdens de werkschouw in jaar 1 nog niet te beoordelen nog een keer op een rij. Ga na wat de studenten hiervan in het eerste studiejaar al zouden kunnen laten zien en horen in hun werk.
- Zorg ervoor dat de feedback van de werkveldvertegenwoordigers op de Externendag voorafgaand aan de eindexamens zo scherp mogelijk gemaakt wordt. Onderzoek of deze

² HKU is per september 2025 overgegaan tot het gebruik van het woord academies in plaats van *schools*

³ HKU noemt de opleiding richting alle betrokkenen intern en extern bij haar Engelse naam Fine Art in plaats van de Nederlandse naam. In het RIO-register staan beide namen vermeld.

Externendag eerder in het jaar georganiseerd kan worden, zodat de docenten de feedback daadwerkelijk nog kunnen gebruiken in de (laatste) coaching van de student richting zijn⁴ eindexamen.

- Zorg in alle gevallen voor een duidelijke scheiding tussen begeleiden en beoordelen.
- Bespreek met elkaar nogmaals wat er onder de beoordelingscriteria bij het nieuwe afstuderen wordt verstaan, zodat iedereen helder heeft waarop de student aan de hand van het IMPACT-model wordt beoordeeld.
- Voer tijdens het eindexamen met de studenten gezamenlijk een echt eindgesprek, waarin theorie en praktijk geïntegreerd aan bod komen.
- Bevraag de studenten in de begeleiding en tijdens de werkschouwen en het eindexamen sterker op hoe zij zich verhouden tot anderen.

In onderstaand rapport beschrijft het auditteam bij de verschillende standaarden zijn bevindingen met betrekking tot de verbetermaatregelen die de opleiding heeft genomen naar aanleiding van bovenstaande aanbevelingen. Het auditteam heeft gezien dat de opleiding de aanbevelingen naar behoren heeft opgepakt.

⁴ overal waar 'zijn', 'hij', 'hem' staat, kan ook 'haar', 'zij', 'die', 'diens', 'hen' of 'hun' worden gelezen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding aantoonbaar werkt vanuit het beroeps- en opleidingsprofiel Beeldende Kunst en Vormgeving (2014). De opleiding heeft de zeven landelijke competenties die hierin zijn uitgewerkt vervolgens vertaald naar eigen opleidingsdoelen op bachelorniveau. Deze opleidingsdoelen zijn onderverdeeld in zes criteria: inhoud, materialisatie, presentatie, attitude, context en taal (IMPACT). De opleiding gebruikt dit IMPACT-model voor de integrale toetsmomenten (de schouwen) gedurende de studie en bij de beoordeling van het beeldend werk bij het afstuderen (zie daarover verder standaard 3).

In het voorjaar van 2025 is een nieuw landelijk beroeps- en opleidingsprofiel verschenen. Vanuit het Overleg Beeldende Kunst en Vormgeving (OBK) van de Vereniging Hogescholen waarin ook de opleiding van HKU actief participeert, is gewerkt aan een herijking van het profiel uit 2014. Dit is gebeurd in samenspraak met vertegenwoordigers uit het werkveld en uit het onderwijs. De landelijke eindkwalificaties uit 2014 zijn daarbij herordend van zeven naar vier competenties en anders betiteld en in hun toelichting anders omschreven. Er zijn geen nieuwe eindkwalificaties bijgekomen.

Bij het opstellen is aangesloten op het European Qualification Framework (EQF) en de uitwerking daarvan in het Nederlandse kwalificatieraamwerk (NLQF). Daarmee hebben de opleidingen er aantoonbaar met elkaar voor gezorgd dat de competenties voor de bacheloropleidingen Beeldende Kunst en Vormgeving aansluiten bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleidingen; in dezen de bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst.

Competenties 2024	Competenties 2025
creërend vermogen	artistiek creëren werkproces in gang zetten, werkwijzen ontwikkelen, werk maken, onderzoeken, experimenteren, denken, werken met technieken/materialen, technologie, blijvend ontwikkelen
reflectief vermogen	onderzoeken en reflecteren kritisch maken en nadenken, vanuit meerdere perspectieven redeneren, onderzoeken, keuzes maken en argumenteren, inhoudelijke verdieping, bronnen, aansluiten en bijdragen discours, ontwikkeling kunstenaars/ontwerperschap

omgevingsgerichtheid	verbinden met de omgeving positioneren en actieve rol innemen, onderdeel van een groter (eco) systeem, systemisch denken, reflecteren op positie in samenleving, onderzoeken, samenwerken, laten inspireren, deelnemen in de omgeving, alternatieve zienswijzen ontwikkelen.
vermogen tot samenwerken	
communicatief vermogen	
organiserend vermogen	werken in een praktijk organiseren, communiceren, netwerken, ondernemen, onderzoeken, ontwikkeling nieuwe praktijken.
communicatief vermogen	
vermogen tot samenwerken	
vermogen tot groei en vernieuwing	<i>dit is in alle vier bovenstaande competentiebeschrijvingen terug te vinden</i>

In de beschrijvingen van de vier nieuwe competenties komen de IMPACT-criteria van de opleiding duidelijk terug. In de onderliggende documenten heeft het auditteam kennis kunnen nemen van de gedetailleerde uitwerking hiervan.

De opleiding meldde dat het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel het uitgangspunt is voor de curriculumherziening waar zij vanaf het voorjaar 2026 aan gaat werken met een ontwikkelteam en een brede buitenkring van betrokkenen (zie standaard 2).

Profilering/ eigen inkleuring

De opleiding heeft een duidelijke eigen visie op het opleiden van studenten autonome beeldende kunst. Ze ziet kunst als een doorlopend beeldend onderzoek waarmee ideeën, kennis en inzichten worden gegenereerd. De opleiding laat studenten daarbij vertrekken vanuit het materiaal, niet vanuit vaststaande concepten.

De opleiding gaat uit van een aantal basisprincipes waar zij haar curriculum op heeft ingericht, te weten:

- *een brede maakopleiding* waarin studenten zoveel mogelijk perspectieven ervaren;
- *een visueel sterke maakopleiding* waarin het artistiek proces centraal staat;
- *atelieronderwijs* waarin ruimte is voor experiment en onderzoek met het eigen werk als uitgangspunt.

Het auditteam zag en hoorde deze drie basisprincipes duidelijk terug in de documenten en tijdens de gesprekken met de verschillende geledingen. Het eigen profiel was voelbaar in de gesprekken en zag het auditteam ook terug in de eindwerkstukken van de studenten die het bekeek. Alumni vertelden dat ze studenten en andere afgestudeerden van HKU altijd herkennen als ze bij exposities zijn; zelfs in het buitenland. Het eigen profiel is zichtbaar in de specifieke kwaliteit van het werk dat zij maken, aldus de alumni. Dat verbindt hen ook, zeiden ze. Ook het werkveld herkent het eigen profiel van de HKU. Het dagelijks kunnen werken in een (eigen) studio/atelier op de locatie van de opleiding maakt die focus op het opleiden tot 'makers' ook mogelijk.

Onderzoek

Het auditteam constateert dat onderzoek op verschillende manieren aandacht krijgt. Zo biedt de opleiding veel ruimte voor experiment en onderzoek naar materiaal en stimuleert zij studenten tot onderzoek naar wie zij als beeldend kunstenaar willen zijn. Zoals al hierboven is beschreven, ziet de opleiding kunst als een doorlopend beeldend onderzoek.

In de 'oude' competentieset werd onderzoek niet apart genoemd. In die set was onderzoek wel terug te zien bij creërend en reflectief vermogen. In het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel is een van de vier competenties 'onderzoeken en reflecteren'.

Het auditteam vindt het belangrijk dat de opleiding haar visie op wat onderzoek is en/of moet zijn voor autonome beeldende kunstenaars nog nader definieert, zowel op het gebied van materiaalonderzoek in het atelier als bij theoretisch onderzoek. Een eigen definitie van onderzoek zorgt ervoor dat ze de studenten meer kan sturen op wat zij gedurende de studie in de ateliers en in het afstudeerproces van hen verwacht. Nu zag het auditteam nog een breed

scala aan afstudeeronderzoeken die varieerden van vooral zelfreflectie tot literatuuronderzoek tot kwalitatief onderzoek (zie standaard 4).

Internationale dimensie

Zoals al hierboven is beschreven, zijn de beroeps- en opleidingsprofielen uit 2014 en 2025 gebaseerd op de internationale eisen die vanuit het (internationale) werkveld worden gesteld. Het auditteam constateert dat er binnen de opleiding aandacht is voor het opleiden van studenten voor een internationaal werkveld; een werkveld dat zich verder uitstrekt dan de landsgrenzen. Het internationale perspectief komt doorlopend in het onderwijs aan bod (zie standaard 2).

HKU is actief vertegenwoordigd in diverse internationale netwerken en samenwerkingsverbanden, zoals the European League of Institutes of the Arts (ELIA), the Global Association of Art and Design Education Cumulus en European Artistic Research Network (EARN). Dankzij deze betrokkenheid blijft HKU i.c. de opleiding nauw verbonden met het internationale discours, de internationale ontwikkelingen in de beroepspraktijk en de opleiding van beeldend kunstenaars vanuit een internationaal perspectief.

Ten tijde van de audit beraadde de opleiding zich op een andere vormgeving van haar visie op internationalisering en het behoud van het huidige internationale karakter (zie daarover standaard 2).

Afstemming met het werkveld en vakgenoten

De opleiding heeft regelmatig contact met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld over de verwachtingen en actuele eisen met betrekking tot de studenten. De opleiding participeert actief in het landelijk Overleg Beeldende Kunst en Vormgeving (OBK) en stemt ook - zoals al hierboven is vermeld - af met internationale vakgenoten. Het auditteam constateert dat de opleiding voorts op veel verschillende manieren contact heeft met het werkveld. Ze haalt regelmatig vertegenwoordigers vanuit het werkveld naar binnen, nodigt externen uit bij de Exposure⁵ van de afstudeerders, zet een groot aantal gastdocenten in vanuit een divers werkveld. Ook de vaste docenten doen met hun beeldend werk, tentoonstellingen, publicaties, netwerk of projecten mee aan het gesprek over de betekenissen, mogelijkheden en rollen van beeldende kunst in de samenleving. Het is de wens van de opleiding om in studiejaar 2025-2026 een werkveldcommissie in te richten waarmee ze structureel ook op strategischer niveau in gesprek kan over het eindniveau, profilerings- en curriculumkeuzes. Dat vindt het auditteam een goed initiatief.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding baseert zich aantoonbaar op het beroeps- en opleidingsprofiel Beeldende Kunst en Vormgeving (2014). De opleiding heeft de zeven landelijke competenties die hierin zijn uitgewerkt vertaald naar eigen opleidingsdoelen op bachelorniveau onderverdeeld in vijf zogenoemde IMPACT-criteria. Het nieuwe landelijke beroeps- en opleidingsprofiel (2025) en de vier daarin uitgewerkte competenties zijn het uitgangspunt voor de curriculumherziening waar de opleiding vanaf het voorjaar 2026 aan gaat werken. Het huidige profiel en het herijkte profiel en de competenties sluiten aan bij de actuele eisen vanuit het internationale beroepenveld en het vakgebied. De opleiding heeft een duidelijke eigen visie op het opleiden van studenten autonome beeldende kunst. Het auditteam zag en hoorde de drie basisprincipes die de opleiding daarbij hanteert duidelijk terug. Werkveldvertegenwoordigers en alumni herkennen studenten en afgestudeerden van HKU altijd in de kwaliteit van het werk dat zij maken. Onderzoek krijgt op verschillende manieren aandacht. Het is belangrijk dat de opleiding haar visie op wat onderzoek is en/of moet zijn voor autonome beeldende kunstenaars nog nader definieert.

⁵ Aan het einde van hun studie tonen de afstudeerders hun gemaakte eindwerkstukken aan het grote publiek in een gezamenlijke eindexamentoonstelling - Exposure - waarvoor actief een brede vertegenwoordiging vanuit het werkveld wordt uitgenodigd.

De opleiding heeft regelmatig contact met (internationale) vakgenoten en een brede vertegenwoordiging vanuit het (internationale) werkveld over de vereisten en de opzet en inhoud van het curriculum.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding voldoet aan de eisen en komt tot een oordeel 'voldoet' voor deze standaard.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De omvang van het personeelsbestand is toereikend. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Het personeelsbeleid draagt ertoe bij dat docenten in staat zijn in die taal te doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

I. Programma

▪ *Opzet en inhoud curriculum en koppeling competenties*

De opleiding heeft het IMPACT-model – de uitwerking van de zeven landelijke competenties in eigen opleidingsdoelen - verder uitgewerkt naar een niveaubeschrijving per criterium per studiejaar. De opleiding heeft deze uitwerking vervolgens als basis genomen voor het ontwerpen en uitvoeren van het onderwijs en de toetsing.

Het programma van de opleiding bestaat uit drie doorlopende leerlijnen:

- Maken: het artistieke vaktechnische domein;
- Cross-links: het kunsttheoretische, filosofische en onderzoekende domein;
- Werkveldverkenning: het professioneel maatschappelijk domein.

De opleiding biedt deze leerlijnen in de eerste drie studiejaar parallel én in samenhang aan. De leerlijnen 'Cross-links' en 'Werkveldverkenning' zijn inhoudelijk voor alle studenten gelijk. In de leerlijn 'Maken' kiezen studenten, op het propedeusejaar na, hun eigen pad. Dit wordt ook wel het ISP-traject genoemd: Individueel Studiepad.

In studiejaar 1 vindt er een brede oriëntatie plaats op de maakvakken. De studenten maken kennis met materialen en technieken, ontdekken de mogelijkheden en ontwikkelen ideeën en beeldend vermogen.

In studiejaar 2 kiezen de studenten elk semester drie disciplines op basis van hun leerplan/ISP. Ze werken in half-open opdrachten in de werkplaatsen en de eigen studio.

In studiejaar 3 werken studenten in de module 'Artistieke Praktijk' zelfstandig aan een eigen artistiek proces, onder begeleiding van drie zelfgekozen docenten. De student kan begeleiders kiezen die passen bij de gekozen discipline(s), maar ook begeleiders die vanuit een andere discipline feedback kunnen geven en (meer) kunnen uitdagen.

In studiejaar 4 werkt de student toe naar een selectie van eindwerk voor het eindexamen en de eindexamententoonstelling Exposure. Studenten kiezen daarbij een begeleidingscommissie bestaande uit drie praktijkdocenten die, naast hun theorie docent, het proces begeleiden.

Binnen het curriculum zorgt de opleiding voor een duidelijke en passende opbouw in moeilijkheidsgraad en complexiteit. In ieder studiejaar staat daarbij een kernvraag centraal:

- Jaar 1: How to Explore?
- Jaar 2: How to Deepen?
- Jaar 3: How to Position?

- Jaar 4: How to Professionalize?

Zoals al bij standaard 1 is vermeld, gaat de opleiding in 2026 aan de slag met de vernieuwing van het curriculum aan de hand van het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel uit 2025. Daarvoor heeft de opleiding inmiddels een kleine ontwerpgroep van docenten geformeerd die hiermee aan het werk gaat. De resultaten zal de ontwerpgroep vervolgens terugkoppelen aan het brede docententeam, de examencommissie, de opleidingscommissie en de nog op te richten werkveldcommissie.

De opleiding heeft de ambitie om toe te gaan naar grotere onderwijseenheden, minder summatieve toetsen en dus holistischer beoordelen. Ook moet de koppeling tussen theorie en praktijk beter, vertelde het management. Dat aspect vinden veel studenten moeilijk. De opleiding streeft ernaar om theorie geen struikelvak meer te laten zijn. Het huidige theorieonderwijs – ‘Cross-links’ - is nog te breed en behoeft meer kaders en er moeten meer ‘bruggetjes’ komen naar onderzoek. Daar gaat de ontwerpgroep mee aan de slag. Het auditteam beveelt de opleiding aan hierover in het docententeam het principiële gesprek te voeren en een visie op theorieonderwijs te formuleren: met welke theorie wil ze de studenten kennis laten maken, welke kennisbasis krijgen de studenten mee en wat moeten ze ermee doen en wat is de rol van theorie in het afstudeerproces.

Het auditteam heeft gezien en gehoord dat er na een aantal onrustige jaren binnen het docententeam nu weer een basis aanwezig is om voort te gaan met het oppakken van de gewenste en benodigde doorontwikkeling van het onderwijs. Het auditteam heeft er alle vertrouwen in dat de ontwerpgroep en de brede buitenkring hier het komende jaar voortvarend mee aan de slag gaan. ‘Cross-links’ lijkt al een mooie schakel en heeft in de ogen van het auditteam zeker potentie.

Zoals al in de inleiding is vermeld, biedt HKU de opleiding zowel in het Nederlands als in het Engels aan en hanteert zij zelf voor de opleiding de naam ‘Fine Art’. Het auditteam kan zich in deze keuze vinden. Deze keuze weerspiegelt het internationale karakter van de opleiding en het internationale werkveld en versterkt de herkenbaarheid en aantrekkingskracht voor (toekomstige) internationale studenten. Dit weerhoudt de Nederlandstalige studenten er geenszins van om zich aan te melden bij de opleiding, zo is het auditteam gebleken. Met het oog op de hoeveelheid ‘reguliere’ internationale studenten die instromen in het vierjarige programma en uitwisselingsstudenten die een deel van hun opleiding bij HKU komen volgen, vindt het auditteam het passend dat de opleiding het Engels als tweede voertaal binnen het onderwijs hanteert. In het eerste studiejaar plaatst de opleiding de studenten van de Nederlandse ‘klas’ en de Engelstalige ‘klas’⁶ bewust nog apart. In de daarop volgende jaren zitten de studenten veelal gemixt, met name bij het atelieronderwijs. Dan is de voertaal veelal Engels. De studenten die het auditteam sprak, vertelden dat dat geen probleem voor hen is. Ze kunnen in een-op-een gesprekken met de docenten en in hun schriftelijke werkstukken kiezen in welke taal ze dit doen. Het heeft voor alle studenten meerwaarde om met studenten met een andere culturele achtergrond een community te vormen.

▪ *Beroepsgerichtheid*

Het auditteam constateert op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens de audit, dat de opleiding veel doet om de beroepspraktijk ‘naar binnen te halen’ en studenten kennis te laten maken met deze beroepspraktijk en daarin ervaring op te laten doen.

Studenten hebben vanaf studiejaar 2 een eigen studio die gedurende de opleiding met de student meegroeit: van een kleine werkplek binnen een gezamenlijke ruimte in jaar 2, naar een ruimer maar gedeeld atelier in jaar 3 en een eigen atelier in jaar 4 dat zo goed als mogelijk aansluit bij de artistieke praktijk van de student. Daar kunnen en mogen de studenten al hun werk laten staan/hangen en lopen docenten en medestudenten rond om te kijken en te bespreken hoe het gaat. Daar vinden niet alleen een-op-een gesprekken plaats tussen docent

⁶ Voor instroom in de Engelstalige ‘klas’ kunnen zowel nationale als internationale studenten kiezen. Deze ‘klas’ is dus vanaf studiejaar 1 al gemixt.

en student, maar ook groepsgesprekken met studenten, zodat ze met en van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen inspireren. In de gesprekken gaat het ook over hoe zij zich verhouden tot de ander(en).

Het auditteam vindt evenals de studenten de beschikbaarheid van een eigen plek om te experimenteren en over het gemaakte werk met docenten en medestudenten in gesprek te gaan en hierover feedback te ontvangen, heel bijzonder en van grote meerwaarde.

Ook de verschillende werkplaatsen maken integraal onderdeel uit van het curriculum. De studenten maken kennis met onder andere de hout- metaal- en keramiekwerkplaats en het BIO-Lab en leren door middel van beeldende opdrachten verschillende technieken toe te passen.

Daarnaast maken de studenten gedurende hun studie kennis met het werkveld via (korte) stages, samenwerkingen, excursies en tentoonstellingen. De studenten maken ook zelf tentoonstellingen in de stad, zoals gedurende de module 'Black & white cube' waarin de studenten in groepsverband een tentoonstelling voorbereiden.

In studiejaar 3 krijgen de studenten de opdracht om op zoek te gaan naar een plek voor een stage of een project. Daarvan hoorde het auditteam relevante voorbeelden zoals het assisteren van een kunstenaar in diens atelier of bij de opbouw van een expositie of het meedraaien in kunstenaarsinitiatieven, galleries, musea, kunstbeurzen of culturele festivals.

Studenten mogen ook zelf projecten initiëren die aansluiten bij hun eigen werk, zoals een verdieping in een bepaalde techniek.

Ook via de eigen docenten die veelal zelf tevens beeldend kunstenaar zijn en de grote hoeveelheid gastdocenten die de opleiding inzet, maken de studenten kennis met een breed en divers werkveld. De gastdocenten gaan met de studenten ook in gesprek over hun eigen beroepspraktijk.

Daarnaast betreft de opleiding het werkveld in het onderwijs. Een mooi voorbeeld daarvan is de zogenoemde Externendag in studiejaar 4, waarbij de opleiding een brede groep vertegenwoordigers vanuit het werkveld vraagt om het geëxposeerde werk van de afstudeerders te bekijken en daarover met de betreffende studenten in gesprek te gaan (zie ook standaard 3). Het komt voor dat de externe daarin al afspraken maakt voor een volgend contact met de student, bijvoorbeeld over een expositie.

Het auditteam doet de opleiding de suggestie om naast deze externe beeldend kunstenaars ook curatoren naar de opleiding te halen.

De alumni en werkveldvertegenwoordigers die het auditteam sprak, zeiden dat ze het goed zouden vinden als de opleiding in het nieuwe curriculum nog meer mensen uit het werkveld in de opleiding uitnodigt voor studiovisits en een blik van buiten en aandacht besteedt aan het leggen van contact met galeriehouders. De opleiding is nu sterk gericht op het ambachtelijke aspect – wat ze een sterk element vinden – maar niet zozeer gericht op de wereld waarin de studenten straks terecht komen, aldus alumni en werkveldvertegenwoordigers. De opleiding meldde desgevraagd dat zij in de leerlijn Werkveldherkenning in het nieuwe curriculum doorlopend veel aandacht besteedt aan die wereld waar de studenten terecht komen.

Het auditteam heeft met studenten en alumni ook nog gesproken over de 'bubbel' waarin ze zitten en de hechte en veilige community die ze gedurende de studie met elkaar vormen en of de overgang naar buitenwereld dan niet (te) hard is. Studenten en alumni vertelden dat ze zich in de buitenwereld wel weten te verhouden tot wat er van hen 'verwacht' wordt.

Een bijzonder element dat de opleiding sinds 2021 heeft ingevoegd is de artist-in-residence (AIR Pastoe). De AIR Pastoe resident werkt zeven aangesloten maanden in een atelier te midden van de ateliers van derde- en vierdejaars studenten van de opleiding en ontvangt daarvoor o.a. een honorarium en toegang tot alle faciliteiten. Tijdens de residentieperiode gaan kunstenaar en studenten actief en doorlopend met elkaar in gesprek over elkaars gemaakte

werk, over de landing in de beroepspraktijk, over ondernemerschap et cetera. Voor de studenten van de opleiding is dit zeer interessant. Het contact is heel laagdrempelig en er is geen sprake van een traditionele docent-student relatie.

- *Persoonlijke profileringsruimte van de student*

Zoals al uit bovenstaande blijkt is er veel ruimte voor persoonlijke invulling van het leerpad/ISP en voor eigen profilering. Dat gebeurt voornamelijk in de leerlijn Maken. Bijzonder is ook dat de studenten in jaar 3 en 4 hun eigen docenten mogen kiezen die hen begeleiden en/of hen feedback geven. Dat vindt het auditteam een sterk punt. Studenten en alumni zijn hierover zeer te spreken.

Nieuw in 2025-2026 is het zogenoemde 'Persoonlijk archief' waarmee de opleiding met de eerstejaars studenten is gestart. De opleiding ziet dit als een tool voor studenten om te reflecteren op gemaakte keuzes en het maakproces – o.a. naar aanleiding van specifieke opdrachten, observaties, gesprekken met docenten en medestudenten - en het archiveren van bewijzen – experimenten en gemaakte werk - die ze in dit archief opslaan. De opleiding vertelde dat dit archief mee moet groeien met de student. Het moet ook meer worden dan een persoonlijk dagboek en meer gaan behelzen dan de dummies die de studenten voorheen maakten. De opleiding vertelde dat ze nog bezig is met het nog duidelijker articuleren wat er in het persoonlijk archief moet komen.

- *Onderzoek*

Het auditteam constateert dat onderzoek met name aandacht krijgt in de leerlijn Cross-links, waar het onderzoeken van contexten en perspectieven in relatie tot het eigen werk wordt geoefend. Daarbij onderzoeken de studenten contexten en perspectieven in relatie tot het eigen werk.

Daarnaast zit onderzoek verweven in het praktijkonderwijs en de leerlijn 'Werkveldverkenning'. In hun atelier experimenteren de studenten voortdurend met en doen zij onderzoek naar materiaal en onderzoeken zij wie zij (willen) zijn als beeldend kunstenaar. In de leerlijn 'Werkveldverkenning' studenten in de vier jaar van hun studie hoe verkennen, netwerken en acteren in het werkveld voedend kan zijn voor hun eigen artistieke praktijk en hoe het hun (toekomstige) positie in het hybride en steeds veranderende werkveld beïnvloedt. Zoals al bij standaard 1 is beschreven, vindt het auditteam het belangrijk dat de opleiding een eigen definitie opstelt van wat zij precies verstaat onder onderzoek.

HKU kent vier lectoraten, die fungeren als thematische onderzoeksgroepen die onderzoek doen in het kunstenpraktijk en het creatieve werkveld. Binnen deze lectoraten ontwikkelen onderzoekers en studenten nieuwe kennis op het snijvlak van kunst en de toepassing daarvan in de maatschappij. De opleiding heeft de ambitie (weer) te zoeken naar een logische verbinding met een van de lectoraten. Dat moet een plek krijgen in de komende curriculumherziening.

- *Internationale dimensie*

Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit blijkt dat het internationale perspectief doorlopend in het onderwijs aanwezig is. In het dagelijks onderwijs spelen zowel internationale reguliere studenten als uitwisselingsstudenten een actieve rol. Hun bijdrage, in combinatie met het Engels als tweede voertaal geven de opleiding een duidelijk internationaal karakter dat aansluit bij de realiteit van het werkveld. Daarnaast gaat de opleiding veelvuldig met studenten op excursie naar het buitenland en betreft zij veel internationale gastdocenten bij het onderwijs.

- *Studiebegeleiding, studielast en studeerbaarheid*

De opleiding kent een adequaat systeem van studentbegeleiding. De opleiding heeft tutores aangesteld, die verantwoordelijk zijn voor het begeleiden van de studenten in hun individuele studievoortgang. Ten tijde van de audit beraadde de opleiding zich op het inbedden van het tutoraat in een studieloopbaanleerlijn die zij in het vernieuwde curriculum wil opnemen. Nu

voeren de tutores vooral gesprekken naast het onderwijs. De wens van de opleiding is om hen ook in het onderwijs te halen.

De studenten lieten weten dat zij tevreden zijn over alle aandacht en begeleiding die ze van de tutor en van de verschillende docenten krijgen.

Studenten kunnen voor ondersteuning ook terecht bij het HKU-brede studentendecanaat, bij een van de drie vertrouwenspersonen binnen of de externe vertrouwenspersoon buiten HKU of kunnen een verwijzing krijgen naar anderen binnen of buiten HKU, bijvoorbeeld voor psychologische of andere hulpverlening. Uit de documenten blijkt dat de opleiding relatief veel studenten kent met een extra ondersteuningsbehoefte.

Op de locatie Pastoe⁷ is een Servicebalie ingericht waar studenten, docenten en medewerkers terecht kunnen met allerlei vragen over de studie, voor het reserveren van lokalen, lenen van materialen, inzien van tentamens, extra voorzieningen voor studenten met een beperking et cetera. Deze balie werkt vanuit het één-loketprincipe met één emailadres en één telefoonnummer.

De opleiding zorgt voor een studeerbaar programma. Met de klassenvertegenwoordigers en de opleidingscommissie is afstemming over de verdeling van de studiepunten en de studeerbaarheid. De studenten die het auditteam sprak, vertelden dat de studielast qua programma in orde is. In het eerste studiejaar zijn er nog veel lessen, maar in de hogere studiejaar is er steeds meer vrijheid voor een eigen invulling en voelt het daarmee ook minder 'zwaar'.

▪ *Diversiteit en inclusie*

Het auditteam constateert dat er in de afgelopen jaren bij HKU veel aandacht is uitgegaan naar diversiteit en inclusie. HKU-breed wordt er veel georganiseerd op deze thema's, zoals het jaarlijks vieren van Paarse Vrijdag, Internationale Vrouwendag, Diversity Day, Dag tegen Discriminatie en Racisme en Keti Koti. Ook studenten zetten HKU-breed op verschillende manieren onderwerpen die met diversiteit en inclusie te maken hebben, op de agenda.

De opleiding zelf stelt dat zij streeft naar een inclusieve en veilige leer- en werkomgeving. Zo heeft zij bijvoorbeeld het theoretisch perspectief bij 'Cross-links' – de theorieleerlijn - inclusiever gemaakt (gedekoloniseerd), is er aandacht voor diversiteit bij de toelating van studenten en zijn er docenten binnen de opleiding aangewezen die aanspreekpunt zijn (geworden) voor collega's bij vragen of dilemma's over diversiteit en inclusie.

Binnen de academie zijn er o.a. workshops georganiseerd over omgaan met 'pronouns' en het operationaliseren van de HKU-gedragscode die in 2022 is opgesteld. Deze gedragscode geeft spelregels in het kader van de wet gelijke behandeling en geeft aan welk integriteitsbeginsel HKU hanteert.

Enkele studenten die het auditteam sprak, vonden dat er binnen de opleiding nog wel meer aandacht mag zijn voor diversiteit; ook in de samenstelling van het vaste docententeam. De aandacht voor de thema's rondom diversiteit en inclusie is nu nog vooral gekoppeld aan wat de individuele docenten inbrengen in hun eigen onderwijs. Het management vertelde dat zij door de inzet van een grote schil van gastdocenten een brede blik op deze thema's wil en kan realiseren. Deze gastdocenten brengen op dit terrein veel in, aldus het management.

▪ *Instroom en aansluiting*

Het auditteam constateert dat de opleiding een zorgvuldige toelatingsprocedure hanteert. Naast de wettelijke vereisten vraagt de opleiding van de aspirant-student een online portfolio met werk uit de afgelopen drie jaar te uploaden en een vragenlijst in te vullen. Een toelatingscommissie beoordeelt vervolgens of de aspirant-student in aanmerking komt voor deelname aan één van de toelatingdagen. Daar vinden gesprekken met de toelatingscommissie plaats en werkt de kandidaat aan opdrachten. In de toelatingscommissie heeft ook een student zitting.

⁷ De opleiding wordt aangeboden in de voormalige Pastoe Fabriek

HKU kent diverse basisopleidingen (vooropleidingen) waar aankomende studenten zich kunnen oriënteren op de verschillende opleidingen en kunnen bekwamen in het maken van beeldend werk. Voor de bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst zijn met name de Brede Basisopleiding en de Basisopleiding Beeldende Kunst relevant. Studenten die een van deze twee basisopleidingen hebben gedaan, kunnen altijd meedoen aan de toelatingsprocedure voor de bacheloropleiding. Uit ervaring blijkt dat zij een grote kans hebben te worden toegelaten.

De opleiding laat weten dat zij er met het oog op meer diversiteit naar streeft om ook andere doelgroepen te bereiken. Dit doet zij o.a. via de hierboven genoemde brede basisopleiding die zij tweemaal per jaar aanbiedt. Die is laagdrempelig in zowel duur (14 weken) als kosten. Daarnaast probeert zij haar doel te bereiken via voorlichting op open dagen.

II. Personeel

Het auditteam constateert dat de opleiding wordt verzorgd door een enthousiast deskundig en nauw bij de studenten betrokken team van docenten. Het team bestaat uit een kleine kern van docenten met een grote aanstelling en een grote groep docenten met een kleine aanstelling, waarvan de meesten het lesgeven aan HKU combineren met een eigen beroepspraktijk. Ten tijde van de audit omvatte het team bijna 30 docenten (7,4 fte).

Uit het studentenhoofdstuk en het gesprek tijdens de audit, blijkt dat de studenten zeer tevreden zijn over hun docenten, hun kennis van de beroepspraktijk en de veilige en warme plek die zij bieden. Ook zijn ze tevreden over de Engelse taalvaardigheid van de docenten. De opleiding stelt daaraan duidelijke eisen.

De docenten weerspiegelen de meerstemmigheid van het werkveld en doen met hun beeldend werk, tentoonstellingen, publicaties, netwerk of projecten mee aan het gesprek over de betekenissen, mogelijkheden en rollen van beeldende kunst in de samenleving.

Ook gastdocenten met een grote diversiteit in achtergrond en actuele praktijkervaring spelen in de opleiding een belangrijke rol. Met grote regelmaat zet de opleiding gastdocenten in voor studiobezoek, lezingen en bijzondere projecten.

Uit het overzicht van het personeel blijkt dat alle docenten tenminste geschoold zijn op bachelorniveau. Ongeveer de helft heeft een master of postacademische opleiding afgerond. Twee docenten doen onderzoek en ambiëren een promotietraject. Sommige docenten zijn meer theoretisch, andere meer praktisch.

De opleiding laat weten dat zij niet alleen streeft naar een grotere diversiteit in de instroom van studenten, maar dat zij in het kader van diversiteit en inclusie ook meer diversiteit in het docententeam wenst. Dit heeft zij vertaald naar aannamebeleid. Recent heeft de opleiding met het oog hierop een vacature gesplitst omdat ze twee geschikte kandidaten graag allebei wilde aanstellen. Dat vindt het auditteam mooi om te horen.

Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit, is gebleken dat er door veel managementwisselingen in de afgelopen jaren onrust en veel verloop is geweest binnen het docententeam. De studenten hebben hiervan evenwel weinig gemerkt, zo lieten ze weten tijdens de audit en zijn er niet door getroffen. Het onderwijs was al die tijd van prima kwaliteit en de docenten leverden goed werk. Alleen in de formele overlegorganen, zoals in de opleidingscommissie en in het klassenvertegenwoordigersoverleg hebben de studenten wel wat van de spanningen gemerkt. Sinds september 2025 is er weer een vaste studieleider en is de rust weergekeerd.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan professionalisering. Alle docenten in vaste dienst hebben de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB) en docenten die als examinator optreden hebben in ieder geval een certificaat Basis Kwalificatie Examinering

(BKE). Docenten die nog geen didactische aantekening hebben en/of beschikken over toetsdeskundigheid, volgen een scholingstraject via de afdeling Onderwijs, Onderzoek en Innovatie (OOI). Nieuwe docenten krijgen een inwerkplan en worden uitgenodigd voor intervisiebijeenkomsten onder begeleiding van een onderwijskundige van OOI. In de studie jaren 2023-2024 en 2024-2025 kreeg het thema 'diversiteit en inclusie' veel aandacht. Zo zijn er binnen HKU meerdere trainingdagen georganiseerd rondom dit onderwerp en hebben de docenten die de toelatings voor aspirant-studenten verzorgen een training 'Unconscious Bias' gevolgd. In studiejaar 2025-2026 zet de opleiding in op professionalisering rondom AI, ook in het kader van de HKU-brede agenda.

Naast de docenten zijn er werkplaatsmedewerkers betrokken bij de opleiding. Zij vallen onder de directeur Werkplaats en zijn beschikbaar voor alle studenten van heel HKU. De werkplaatsmedewerkers zijn expert op hun vakgebied en dragen hun kennis van het materiaal en het gereedschap over op de studenten en begeleiden en adviseren hen bij het maken. Ten tijde van de audit beschikte HKU over 25,9 fte binnen de werkplaatsen op de locaties Pastoe Fabriek, Oudenoord en Ina Boudier Bakkerlaan (IBB)⁸. De studenten zijn heel tevreden over de werkplaatsmedewerkers.

III. Opleidingsspecifieke voorzieningen

HKU biedt de opleiding aan op de locatie Pastoe – de voormalige Pastoe Fabriek - in Utrecht. Pastoe heeft theorielokalen op de eerste verdieping uitgerust met de nodige presentatiemiddelen en een computerruimte waar studenten zelfstandig kunnen werken. Een substantieel deel van het onderwijs speelt zich echter af op de begane grond in twee aan elkaar grenzende omgevingen: de eigen studio/ateliers van studenten en de werkplaatsen. Deze vormen het hart van de opleiding.

Zoals al hierboven is beschreven, hebben de studenten vanaf jaar 2 een eigen studio/atelier die qua oppervlakte met de jaren groeit. Dit eigen atelier is van grote meerwaarde voor de studenten.

Studenten kunnen op verschillende locaties van HKU – zo ook op de locatie Pastoe - gebruik maken van gratis materialen uit de ruilwinkels van Lucrative Dumpster Dives, een collectief voor duurzame en circulaire processen in de kunstwereld.

De locatie Pastoe beschikt over werkplaatsen voor hout, metaal en keramiek. Ook is er Lab Pastoe. Hier kunnen studenten experimenteren met materialen en cross-overs tussen technieken. Hier kunnen studenten op kleine schaal proeven doen met bijvoorbeeld 3D-printen en -scannen, textielbewerking, risoprint, inkjetprint en er is een klein biolab waar biomaterialen worden ontwikkeld.

In de werkplaatsen leren studenten werken met traditionele en nieuwe methoden en technieken en krijgen ze uiteenlopende instructies, assistentie en begeleiding bij het hanteren van machines, materialen en media.

De werkplaatsen van andere HKU-opleidingen staan eveneens open voor de studenten van de opleiding Autonome Beeldende Kunst. (Zie over de voorzieningen ook standaard 5.)

De studenten zijn uitermate tevreden over de werkplaatsen. Die beschouwen zij als zeer waardevol.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding biedt een aantoonbaar op de beroepspraktijk gericht programma dat wordt verzorgd door een enthousiast, deskundig en nauw bij de studenten betrokken docententeam. De docenten en gastdocenten weerspiegelen de meerstemmigheid van het werkveld en doen mee aan het gesprek over de betekenissen, mogelijkheden en rollen van beeldende kunst in de samenleving. Dat is waardevol. De opleiding besteedt voldoende aandacht aan docent-professionalisering.

⁸ Op de locaties Oudenoord en IBB zijn o.a. de bacheloropleiding Vormgeving en (vanaf september 2026) de masteropleiding Fine Art and Design/ afstudeerrichting Fine Art gehuisvest.

Met de komst van een vaste studieleider is de rust in het docententeam weergekeerd. De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten en de werkplaatsmedewerkers.

Het IMPACT-model dat de opleiding verder heeft uitgewerkt naar een niveaubeschrijving per criterium per studiejaar vormt de basis voor het onderwijs en de toetsing. Er is een duidelijk opbouw in drie leerlijnen die zorgen voor samenhang en een opbouw in moeilijkheidsgraad en complexiteit.

De opleiding doet veel om de beroepspraktijk 'naar binnen te halen' en studenten kennis te laten maken met deze beroepspraktijk en daarin ervaring op te laten doen. Bijzonder is de artist-in-residence (AIR Pastoe).

De koppeling tussen theorie en praktijk behoeft aandacht. 'Cross-links' lijkt al een mooie schakel en heeft in de ogen van het auditteam zeker potentie. Het is belangrijk dat in het docententeam het principiële gesprek gevoerd wordt en dat er een visie op theorieonderwijs wordt geformuleerd.

Onderzoek krijgt met name aandacht in de leerlijn Cross-links, waar het onderzoeken van contexten en perspectieven in relatie tot het eigen werk wordt geoefend. Daarnaast zit onderzoek verweven in het praktijkonderwijs en de leerlijn 'Werkveldverkenning', via experimenten, keuzes en reflecties. Theorie, bronnen en context spelen daarbij altijd een rol. Het internationale perspectief is doorlopend in het onderwijs aanwezig.

De opleiding heeft oog voor de thema's diversiteit en inclusie, maar deze thema's behoeven onderwijsinhoudelijk nog meer en blijvend aandacht onder alle docenten.

Het programma is aantoonbaar student-centred. Er is veel ruimte voor persoonlijke invulling van het leerpad/(ISP) en voor eigen profilering.

De opleiding hanteert een zorgvuldige toelatingsprocedure. Ze kent een adequaat systeem van studentbegeleiding en heeft oog voor studeerbaarheid en studielast.

De opleidingsspecifieke voorzieningen ondersteunen het leerproces goed. Het eigen atelier is van grote meerwaarde voor de studenten.

Het auditteam komt op basis van bovenstaande bevindingen tot het oordeel 'voldoet'. De genoemde aandachtspunten staan dit positieve oordeel geenszins in de weg.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding haar visie op het toetsen en beoordelen en het systeem van toetsen en beoordelen duidelijk heeft beschreven in het Toetsplan Bachelor Fine Art (oktober 2025). Dit toetsplan is afgeleid van het HKU-Toetskader (2019).

Uit het toetsplan blijkt dat de opleiding werkt met een gevarieerde set toetsvormen, zoals individuele beoordelingen van beeldend werk, mondelinge presentaties, individuele schrijfopdrachten, groepsoopdrachten en toetsing van het werken in de praktijk door middel van bijvoorbeeld een stagebeoordeling. Het auditteam is van mening dat deze variatie aansluit bij de diversiteit aan competenties van de opleiding.

Het auditteam heeft ook gelezen dat de opleiding gebruik maakt van een variatie in beoordelingen en perspectieven. Zo zijn er individuele beoordelingen die inzoomen op module-specifieke beoordelingscriteria en zijn er commissie-beoordelingen die meer uitzoomen op de ontwikkeling en het werk van de student vanuit een overkoepelend perspectief. Laatstgenoemde beoordelingen – de zogenoemde highstake beoordelingen - vinden plaats in de vorm van tweejaarlijkse werkschouwen in jaar 1 t/m 3 en bij de modules 'Artistieke onderzoekspraktijk' en 'Onderzoeksverslag' in jaar 4. Hierbij staat het IMPACT-model centraal. Alleen het onderzoeksverslag kent een eigen beoordelingsformulier met daarbij passend criteria.

Zoals al bij standaard 1 en 2 is beschreven heeft de opleiding de landelijke competenties vertaald naar eigen opleidingsdoelen en criteria per studiejaar aan de hand van het zogenoemde IMPACT-model. De opleiding richt zich in haar beoordelingen niet alleen op het resultaat, maar ook op het werkproces en de studiehouding van de student. De nadere uitwerking naar verschillende niveaus zorgt ervoor dat alle docenten/examinatoren op een vergelijkbare manier het werk en de ontwikkeling van de studenten beoordelen. Het auditteam dat kennis heeft genomen van dit IMPACT-model, is van mening dat het transparant is wat de opleiding op papier heeft gezet.

Naar aanleiding van de aanbeveling van het auditteam van de vorige visitatie (2019) beoordeelt de opleiding vanaf studiejaar 2022-2023 de studenten ook in studiejaar 1 al op alle aspecten van het IMPACT-model. Daarbij past het gevraagde niveau bij de focus van jaar 1.

Sinds studiejaar 2024-2025 is de eerste werkschouw van studiejaar 1 een formatieve toets geworden. Dit is positief geëvalueerd door studenten en docenten. De opleiding had namelijk gemerkt dat de studenten minder durfden te experimenteren vanwege de spanning die er bij de allereerste schouw kwam kijken door het onbekende en de zwaarte die er al direct aan deze schouw hing (voorwaardelijk voor het BSA).

In 2025-2026 nemen de eerstejaarsstudenten ook hun zogenoemde 'Persoonlijk archief' mee als onderlegger naar de schouwen.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam constateert dat de opleiding er op verschillende manieren voor zorgt dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

Voorbeelden hiervan zijn:

- door het IMPACT-model is het voor studenten duidelijk op basis van welke criteria zij ieder studiejaar beoordeeld worden;

- sinds studiejaar 2024-2025 gebruikt de opleiding voor het eerst een rubric bij de beoordeling van de afstudeermodule Artistieke Onderzoekspraktijk II. Dit maakt inzichtelijker wat de opleiding van studenten verwacht bij hun afstudeerwerk en de explicitering van het onderscheid tussen onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G), zeer goed (ZG) vergemakkelijkt het gesprek tussen beoordelaars;
- de opleiding werkt veel met commissiebeoordelingen om aan de hand van het zogenoemde 'meerogenprincipe' de intersubjectiviteit van het toetsen en beoordelen te borgen. Daarover is het auditteam positief;
- er is veel aandacht voor formatieve beoordeling. De studenten ontvangen doorlopend van docenten en medestudenten feedback op hun werk in hun eigen studio/atelier en sinds 2025-2026 dus ook bij de eerste werkschouw in studiejaar 1. Daarnaast krijgen ze bij alle summatieve toetsen – waaronder de highstake werkschouwen – eveneens feedback en feedforward 'op maat';
- het werkveld is o.a. betrokken bij het toetsen en beoordelen via de Externendag waarin het feedback geeft op het werk van de afstudeerders. Bij het eindexamen zelf is ook een externe deskundige aanwezig om de opleiding feedback te geven op (de procedure van) de examens. Dit is van belangrijke invloed bij het monitoren en verbeteren van de kwaliteit van het beoordelingsproces en voor de inhoudelijke keuzes in de opleiding. De extern deskundige heeft dus geen beoordelende rol bij de eindexamens;
- de docenten/examinatoren zijn geschoold in het toetsen en beoordelen. Alle docenten die de opleiding inzet als examinerator beschikken over een BKE;
- de examencommissie bewaakt proactief en reactief de kwaliteit van het toetsen en beoordelen (zie hierover verder de paragraaf 'examencommissie').

Het auditteam dat aanwezig was bij de eindexamens van negen afstudeerders in juni 2025 en vervolgens de beraadslaging van de eindexamencommissie bijwoonde, constateert dat de beoordeling op basis van het IMPACT-model zorgvuldig plaatsvindt. Er waren steeds twee docenten die het werk van de studenten goed kenden en een onafhankelijke examinerator die de student in de laatste periode niet had gevolgd/gezien. De uitgewerkte criteria gaven de beoordelaars duidelijk houvast in de onderlinge discussie. Het auditteam vroeg zich wel af of een oordeel 'zeer goed' niet té specifiek is en vooral wat 'zeer goed' betekent in de educatieve context. Het geeft geen indicatie over de toekomst van de student na het afstuderen en kan zelfs voelen als een valse belofte, zo dacht het auditteam. De opleiding meldde desgevraagd dat de beoordeling 'zeer goed' wel belangrijk is voor de toelating tot een masteropleiding, nu zij het slagen met een cum laude heeft losgelaten.

Daarnaast zag het auditteam dat de examinatoren afstudeerders ook tegen elkaar afwogen in hun beoordeling. Dat vond het auditteam minder passend. In de ogen van het auditteam zou elke student vergeleken moeten worden binnen zijn eigen proces.

Het auditteam vond de feedback, die de afstudeerders direct na de beraadslaging van de eindexamencommissie ontvingen, helder. Veel studenten hadden een medestudent ('buddy') meegenomen die deze feedback opschreef, zodat de student alleen hoefde te luisteren en het commentaar op een rustiger, later moment nog eens kon nalezen en/of kon bespreken met zijn buddy.

Examencommissie

Het auditteam trof een stevige en inhoudelijke bekwame examencommissie aan, die nauw betrokken is bij de kwaliteit en de ontwikkeling van het onderwijs in de opleiding. Ze blijft via update-sessies goed op de hoogte van de voortgang, aldus de commissie.

De commissie werkt volgens een eigen werkplan en treedt zowel proactief als reactief op. Zo adviseert zij over modulebeschrijvingen inclusief de beoordelingsvormen en -criteria en over de competentiematrix. De commissie heeft kennisgenomen van het nieuwe Toetsplan 2025 en hierop feedback gegeven. Ook heeft ze gekeken hoe dit opleidingstoetsplan zich verhoudt tot het HKU Toetskader. De commissie geeft aan dat zij nauw betrokken zal zijn bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum, dat zij o.a. wil controleren op alignment met de competenties en de

eigen opleidingsdoelen; het IMPACT-model. Steeksproefgewijs is jaarlijks een lid vanuit de examencommissie aanwezig bij de eindexamens om het proces van het eindexamen te observeren. Dit lid leest ook de afstudeerverslagen en onderzoekt of de formulieren zorgvuldig zijn ingevuld door de eerste en tweede lezer en of er goede bronnenlijsten in de afstudeerverslagen staan. Het aanwijzen van examinatoren verloopt op voordracht van de directeur goed, aldus de commissie.

Met de examencommissie is ook gesproken over de inzet van AI. Er is HKU-breed al beleid op dit terrein, maar dat is breed. Voor de opleiding moet een eigen invulling opgezet worden. De examencommissie gaf aan dat het belangrijk is dat de modulebeschrijvingen worden aangepast op het al dan niet mogen gebruiken van AI. Dat vindt het auditteam een goed voornemen.

Afstuderen

In het laatste studiejaar (jaar 4) werken de student aan een examendossier dat wordt gevormd door een onderzoeksverslag samen met beeldend werk (module 'Artistieke onderzoekspraktijk II'). In dit examendossier komt alles samen waar de student zich tijdens de studie in heeft ontwikkeld. De student doet onderzoek naar een bij zijn eigen specifieke afstudeerprofiel passend onderzoeksgebied en doet verslag van zijn onderzoek in een vorm die aansluit bij de inhoud. Daarnaast werkt de student toe naar een verzameling eindwerkstukken voor het eindexamen en de eindexamententoonstelling Exposure. Voor het eindexamen maakt de student volledig eigen keuzes.

Voorafgaand aan het eindexamen vindt de zogenoemde 'Externendag' plaats, die een belangrijk moment vormt in het afstudeertraject. Op deze dag nodigt de opleiding een diverse groep van kunstenaars, curatoren en andere professionals uit het werkveld uit, geselecteerd door het docententeam. Een paar weken voorafgaand aan de Externendag maken de studenten een portfolio inclusief 'artist statement', dat naar de externen gestuurd wordt. Tijdens de Externendag geven de studenten een presentatie in hun eigen studio/atelier. Vervolgens gaan de externen in gesprek met de studenten en geven hen feedback op hun werk vanuit een frisse, onbevooroordeelde blik. Deze feedback is een belangrijke laatste stap naar het eindexamen. Het auditteam vindt het een sterk punt dat de opleiding deze ontmoeting met externen uit werkveld voor de studenten organiseert.

Sinds studiejaar 2021-2022 heeft de opleiding het eindexamen en Exposure losgetrokken. Het eindexamen vindt drie weken eerder dan Exposure plaats.

Tijdens het eindexamen krijgt elke student 20 minuten voor zijn presentatie, waarin hij zijn werk en zijn ontwikkeling presenteert en de eindexamencommissie inzicht geeft in het behalen van de IMPACT-criteria. De eindexamencommissie bestaat zoals hierboven al is vermeld uit meerdere docenten/examinatoren.

Na de beoordeling begeleiden twee docenten de student bij het opzetten van de presentatie van het werk tijdens de Exposure. Dit beschouwt de opleiding als een oefening in verantwoordelijkheid en zelfreflectie, maar ook een voorbereiding op het professionele veld, waarin het positioneren van eigen werk een belangrijk onderdeel is van het kunstenaarschap.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een duidelijk systeem van toetsen en beoordelen hanteert. Zij toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier aan de hand van verschillende passende toetsvormen of de student de beoogde competenties/opleidingsdoelen realiseert. Door het IMPACT-model is het voor studenten duidelijk op basis van welke criteria zij ieder studiejaar beoordeeld worden. Het auditteam is eveneens van mening dat het transparant is wat de opleiding met betrekking tot de IMPACT-criteria op papier heeft gezet.

Het auditteam heeft gezien dat er veel aandacht is voor formatieve beoordeling en voor het geven van feedback en feedforward 'op maat' en is positief over het feit dat de opleiding veel

werkt met commissiebeoordelingen en het zogenoemde meerogenprincipe. Het is een sterk punt dat ook het werkveld betrokken is bij het toetsen en beoordelen o.a. op de zogenoemde Externendag waarop het feedback geeft op het werk van de afstudeerders. Er is een stevige examencommissie die haar kwaliteitsborgende rol goed oppakt.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding voldoet en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren

Uit de documentatie en de gesprekken met werkveldvertegenwoordigers tijdens de audit blijkt dat het werkveld positief is over de studenten en afgestudeerden van HKU. Zij herkennen de afgestudeerden van HKU aan de kwaliteit van hun werk. Het zijn goede makers, aldus het werkveld. Ze zijn nieuwsgierig en hebben al snel in de studie een eigen beeldtaal ontwikkeld. De werkveldvertegenwoordigers zien ook dat de groei niet stopt na het afstuderen. Het gerealiseerde niveau i.c. erkenning voor de inzet en kwaliteit van het werk blijkt ook uit de stipendia, residenties en prijzen die afgestudeerden ontvangen en uit de exposities waaraan ze gevraagd worden deel te nemen. Daarvan trof het auditteam een aantal mooie voorbeelden aan in de documentatie over afgestudeerden uit 2024-2025, zoals een stipendium om een jaar lang in een atelier in Blaricum te werken, een residentie van drie maanden bij 37PK, een Fort Maarsseveen Residency, de LekArt Residency⁹, de Flowering the Future Prize - een stimuleringsprijs in de vorm van een geldbedrag. Ook verschillende galleries in Utrecht bieden een aantal pas afgestudeerden jaarlijks een groepstentoonstelling aan in hun galerie. Dit betreffen galleries die een markante speler zijn op het gebied van hedendaagse kunst, zo constateert het auditteam.

Eigen oordeel auditteam over het gerealiseerde niveau

Het auditteam beoordeelde van vijftien afgestudeerden uit 2023-2024 en 2024-2025 eindwerken: onderzoeksverslag en artistieke onderzoekspraktijk II - gemaakt werk in de portal of op Exposure - met een spreiding in door de opleiding gegeven beoordelingen. Van negen afgestudeerden uit de selectie heeft het auditteam in juni 2025 bovendien de eindexamens bezocht, het geëxposeerde eindwerk bekeken en de beraadslaging van de eindexamencommissie bijgewoond.

De studenten hebben met het eindwerk aangetoond dat zij de beoogde competenties op het niveau van een startbekwaam autonoom beeldend kunstenaar op bachelorniveau hebben ontwikkeld.

De studenten hebben laten zien dat ze een heel eigen beeldtaal hebben ontwikkeld. Het gemaakte werk was zeker van voldoende tot goed niveau. De studenten waarvan het auditteam ook de eindexamens bezocht, konden hun eigen gemaakte werk in hun presentatie goed uitleggen/verduidelijken. Dat hielp het auditteam ook om het werk te 'begrijpen' en te waarderen.

De onderzoeksverslagen waren zeer divers; van onderzoek aan de hand van bronnen/literatuur over specifieke thema's, kwalitatief onderzoek waarin de student interviews had afgenomen of vooral zelfonderzoek/zelfreflectie over de eigen identiteit als beeldend kunstenaar. Sommige verslagen vond het auditteam erg gericht op eigen beleving en ontwikkeling. De docenten herkennen dit en vertelden desgevraagd ook dat studenten vaak iets moois van hun verslag willen maken, waardoor het er minder uit ziet als een sec verslag van een onderzoek. Ook daarin is dus een grote diversiteit zichtbaar. Het auditteam is van mening dat de eigen definitie van wat de opleiding verstaat onder onderzoek en wat ze op basis daarvan wil zien bij het afstuderen, zal helpen om de onderzoeken minder breed te laten uitwaaiëren.

⁹ 37PK is een actief en breed platform voor beeldende kunst in Haarlem voor residentie van kunstenaars die driedimensionaal werken, Fort Maarseveen biedt een residentieplek van zeven maanden aan een net afgestudeerde student, LekArt Residency een plek van een maand waarin een geselecteerde student in een indrukwekkende natuurlijke omgeving werk maakt met ondersteuning van professionals uit het veld.

Weging en Oordeel: voldoet

De studenten hebben in hun eindwerk aangetoond dat zij de beoogde competenties op het niveau van een startbekwaam autonoom beeldend kunstenaar hebben ontwikkeld.

De studenten hebben laten zien dat ze een heel eigen beeldtaal hebben ontwikkeld. Het gemaakte werk was zeker van voldoende tot goed niveau. Dit positieve oordeel over het niveau van de afstudeerders wordt beaamd door het werkveld. Zij herkennen de afgestudeerden van HKU aan de kwaliteit van hun werk. Het zijn goede makers, aldus het werkveld. De waardering voor de kwaliteit van het werk blijkt ook uit stipendia, residenties en prijzen die afgestudeerden ontvangen en uit de exposities waaraan ze gevraagd worden aan deel te nemen.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding zeker 'voldoet' aan de vereisten van standaard 4.

4.5. Voorzieningen

Standaard 5: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

HKU werkt vanuit een campusmodel. Alle locaties bevinden zich in of nabij de binnenstad van Utrecht. Zoals beschreven bij standaard 2 biedt HKU de opleiding aan op de locatie Pastoe – de voormalige Pastoe Fabriek - in Utrecht. De opleiding deelt dit gebouw met de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving, de basisopleiding Beeldende Kunst en de afstudeerrichting Scenografie van de masteropleiding Master of Arts in Fine Art and Design.

Dat alle studenten van de opleiding Autonome Beeldende Kunst op de locatie Pastoe vanaf jaar 2 over een eigen studio beschikken die gedurende de jaren in oppervlakte toeneemt, is bijzonder en van grote meerwaarde voor de studenten.

Het auditteam constateert dat HKU/de opleiding er met de huisvesting en materiële voorzieningen goed voor zorgt dat studenten de beoogde competenties kunnen ontwikkelen.

De werkplaatsen die zich op de verschillende HKU-locaties bevinden, zijn voor alle studenten van HKU toegankelijk. Dat zorgt ervoor dat studenten met veel verschillende maakdisciplines in aanraking kunnen komen; ook al bevinden die zich niet in hun 'eigen' gebouw. Hier kunnen studenten maken, experimenteren, leren door te doen. Het auditteam constateert dat het aanbod aan werkplaatsen rijk en gevarieerd is (zie ook standaard 2).

Alle studenten van de opleiding brengen in de eerste week door middel van een werkplaatsencarroussel een bezoek aan alle werkplaatsen, waardoor ze weten wat er allemaal mogelijk is op elke locatie. Daarnaast is een duidelijke poster waarop alle werkplaatsen staan vermeld. Deze is zichtbaar en in groot formaat op de verschillende locaties opgehangen. Tevens kunnen de studenten op de studentenportal informatie vinden over alle werkplaatsen van HKU en indien nodig een plek reserveren om er te werken.

Naast de binnen het onderwijsprogramma ingeroosterde momenten in de werkplaatsen, kunnen de studenten zich digitaal inschrijven om in een werkplaats zelf aan de slag te gaan met experimenteren en maken van eigen werk. In de werkplaats is altijd een werkplaatsmedewerker aanwezig om studenten te begeleiden en te adviseren en toe te zien op het veilig gebruik van gereedschappen en materialen.

Studenten waarderen de werkplaatsen en de werkplaatsmedewerkers zeer.

Heel waardevol voor HKU en voor de studenten is ook AG, voorheen de Academiegalerie, de tentoonstellingsruimte van HKU op de Minrebroederstraat in het hart van Utrecht. Hier leren studenten onder begeleiding van de docenten tentoonstellingen te maken. Ook voor alumni biedt AG nog steeds een podium.

Op al haar locaties biedt HKU geavanceerde ICT- en bibliotheek/mediatheekvoorzieningen. Voor het lenen en inzien van literatuur heeft HKU een samenwerkingsovereenkomst met de Universiteitsbibliotheek van de Universiteit Utrecht (UBU). HKU biedt daarnaast een uitgebreide, gratis uitleenservice voor gespecialiseerde apparatuur zoals microfoons, opnameapparatuur en beamers.

Weging en Oordeel: voldoet

Met de huisvesting en materiële voorzieningen zorgt HKU/de opleiding er goed voor dat studenten de beoogde competenties kunnen ontwikkelen. Naast de al bij standaard 2 genoemde bijzonderheid van het kunnen beschikken over een eigen studio/atelier en de werkplaatsen op de eigen locatie, waar studenten kunnen experimenteren en maken, kunnen

alle studenten gebruik maken van voorzieningen en werkplaatsen op de andere locaties van de HKU-Stadscampus. De ICT- en bibliotheekvoorzieningen en de mogelijkheid tot lenen van apparatuur ondersteunen het leerproces.

Het auditteam is op grond van bovenstaande positieve bevindingen van oordeel dat de opleiding overtuigend 'voldoet' aan standaard 5.

4.6. Kwaliteitszorg

Standaard 6: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Bevindingen

Het auditteam constateert op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens de audit, dat de opleiding duidelijk gericht is op de eigen kwaliteit en ontwikkeling.

Naast een sterke informele kwaliteitscultuur met korte lijnen en zogenoemde gesprekken in de wandelgangen, kent de opleiding een duidelijke (formele) kwaliteitsstructuur, waarin ze systematisch evalueert, monitort en verbetert volgens de Plan, Do, Check, Act-cyclus (PDCA).

De opleiding heeft in studiejaar 2023-2024 een nieuw kwaliteitsplan en een procedure voor studentenevaluaties opgesteld.

Studenten geven o.a. feedback via i) opleidingsevaluaties (Evals) per semester, per klas, ii) het jaarlijkse tevredenheidsonderzoek Nationale Studenten Enquête (NSE), iii), klassenvertegenwoordigersoverleggen, iv) de anonieme vragenlijst over welzijn bij eerste en tweedejaars studenten (StudieThermometer).

Daarnaast participeren studenten samen met docenten in de Opleidingscommissie (OC). De directeur, onderwijskundige en studieleiders sluiten regelmatig aan bij overleggen van de OC en zorgen zo voor korte lijnen en efficiënte en effectieve communicatie.

Ook zitten er een student en docent vanuit de academie HKU Beeldende Kunst in de Centrale Medezeggenschapsraad (CMR) die fungeert als de centrale gesprekspartner van het College van Bestuur van HKU en adviseert over beleidszaken op academie-niveau en HKU-breed.

Los van de formeel georganiseerde evaluaties en overleggen, kunnen studenten te allen tijde met feedback op de kwaliteit van de opleiding terecht bij hun klassenvertegenwoordiger, docenten en de studieleider.

Docenten zijn betrokken via het kernteamoverleg, docentenvergaderingen, studiedagen en jaargesprekken met de studieleider. Daarnaast versturen de academiedirecteur en de studieleider regelmatig updates per mail aan alle docenten van de opleiding. De lijnen tussen studieleider, jaarcoördinatoren, docenten en tutores zijn kort.

Zoals al eerder vermeld, start de opleiding in studiejaar 2025-2026 met inhoudsteams waarin docenten over leerjaren heen met elkaar afstemmen over het onderwijs.

Zoals al bij standaard 3 is beschreven, is de examencommissie nauw betrokken bij het onderdeel toetsen en beoordelen.

Ook met de alumni en het werkveld onderhoudt de opleiding intensief contact. Naast de input die docenten en gastdocenten geven vanuit hun eigen werkpraktijk, vraagt de opleiding vertegenwoordigers vanuit het werkveld tijdens de Externendag om feedback op de

begeleiding en het niveau van het afstudeerwerk. Zoals bij standaard 1 al is vermeld, is het de wens van de opleiding om in studiejaar 2025-2026 een werkveldcommissie in te richten. Alumni leveren via het landelijke alumnionderzoek 'Kunsten-Monitor'¹⁰ input over arbeidsmarktperspectieven en hun terugblik op de opleiding. Daarnaast heeft de opleiding een eigen enquête uitgezet om meer zicht te krijgen op de professionele carrière van haar alumni.

Het auditteam constateert dat de opleiding zich bewust is van de eigen verbeterpunten en daar aantoonbaar aan werkt.

Daarvan las en hoorde het auditteam voorbeelden, zoals:

- de start van het werken met inhoudsteams, waar docenten van dezelfde leerlijn op regelmatige basis leerjaaroverstijgend met elkaar overleggen om de inhoud af te stemmen en met elkaar in lijn te houden;
- een grotere focus op het uitleggen aan studenten in het eerste studiejaar van het IMPACT-model tijdens de voorbereidingsmomenten op de schouw;
- sinds 2024-2025 toepassen van formatieve toetsing bij de eerste schouw in studiejaar 1;
- het organiseren van Exposure enkele weken na de formele eindbeoordeling in het eindexamen. Hierdoor kunnen de studenten zich volledig focussen op het vormgeven en presenteren van het eigen werk als voorbereiding op het professionele veld waarin het positioneren van eigen werk een belangrijk onderdeel is van het kunstenaarschap. Twee docenten begeleiden de studenten in de voorbereiding op deze expositie.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding is duidelijk gericht op de eigen kwaliteit en ontwikkeling en zich goed bewust van de eigen verbeterpunten. De opleiding borgt de kwaliteit zowel via het formele kwaliteitszorgsysteem in een PDCA-cyclus als via informele gesprekken in de zogenoemde wandelgangen. Studenten, docenten, werkveld, alumni, examencommissie zijn nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding. Daar waar nodig en/of gewenst treft de opleiding verbetermaatregelen. Het auditteam las en hoorde daarvan voorbeelden.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande positieve punten tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 6.

¹⁰ Naast de HBO-Monitor is voor de kunstensector een eigen, sectorspecifieke monitor ontwikkeld: de Kunsten-Monitor (of: KUO-Monitor). De Kunsten-Monitor is een jaarlijks onderzoek onder alle afgestudeerde hbo'ers aan de kunstopleidingen.

5. EINDOORDEEL

Het auditteam is zeer te spreken over de kwaliteit van de opleiding, die wordt verzorgd door een enthousiast, deskundig en nauw bij de studenten betrokken docententeam. De docenten zorgen voor een veilige en warme omgeving, waar veel ruimte is voor de studenten voor persoonlijke ontwikkeling en profilering. Er was een tijd van onrust en enige stilstand, maar het auditteam constateert dat met de komst van de nieuwe studieleider de rust is weergekeerd. Het auditteam heeft er vertrouwen in dat het ontwikkelteam en de brede buitenkring van betrokkenen grote stappen voorwaarts zullen zetten op hun weg naar een nieuw curriculum.

Het auditteam beoordeelde alle standaarden met een voldoet en komt op basis van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'positief' voor de bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst van HKU.

6. AANBEVELINGEN

- Zorg voor een eigen definitie van wat in de ogen van de opleiding onderzoek is en/of moet zijn voor autonome beeldende kunstenaars, zowel in het atelier als bij theoretisch onderzoek. Een eigen definitie van onderzoek zorgt ervoor dat de opleiding de studenten meer kan sturen op wat zij gedurende de studie in de ateliers en in het afstudeerproces van hen verwacht.
- Voer binnen het docententeam het principiële gesprek over theorieonderwijs en formuleer een visie hierop: met welke theorie wil de opleiding de studenten kennis laten maken, welke kennisbasis krijgen de studenten mee en wat moeten ze ermee doen en wat is de rol van theorie in het afstudeerproces.
- Het auditteam waardeert het oog dat de opleiding heeft voor de thema's diversiteit en inclusie, maar deze thema's behoeven inhoudelijk nog meer en blijvend aandacht onder alle docenten. Deze thema's zouden niet gekoppeld moeten blijven aan de aandacht die een individuele docent hiervoor in zijn onderwijs al heeft.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Hogeschool voor de Kunsten Utrecht hbo-bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Standaard 5. Voorzieningen	Voldoet
Standaard 6. Kwaliteitszorg	Voldoet
Eindoordeel	Positief

BIJLAGE II**Programma, werkwijze en beslisregels**

Auditprogramma opleidingsbeoordeling t.b.v. bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht – 11 november 2025 – locatie Pastoe

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners	Mogelijke gespreksonderwerpen
08.45 – 09.00	0.14	Inloop & ontvangst auditpanel	
09.00 – 09.45	0.14	Vooroverleg auditpanel	- vooroverleg
09.45 – 10.30	0.14	Gesprek opleidingsmanagement - directeur ¹¹ HKU Beeldende Kunst - studieleader HKU Bachelor Fine Art - onderwijskundige en adviseur kwaliteitszorg	- strategisch beleid, visie, missie - ontwikkelingen in en relatie met werkveld - marktpositie / positionering & profilering - internationale oriëntatie - visie op praktijkgericht onderzoek - lectoraat & kenniskring - personeelsbeleid / scholing - hbo-niveau / onderwijsrendement - kwaliteitszorg / kwaliteitsdocumenten
10.30 – 10.45	0.14	Pauze / intern overleg auditpanel	- intern overleg
10.45 – 11.30	0.14	Gesprek studenten - student jaar 2 - student jaar 3, klassenvertegenwoordiger - student jaar 3, OC - student jaar 4 - student jaar 4 - student jaar 4 (ENG) - alumnus, afgestudeerd juli '25 - alumnus, afgestudeerd juli '25	Studenten: - aansluiting vooropleiding / toelating - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studielast - studiebegeleiding (incl. buitenschoolse component / stages) - kwaliteit docenten - informatievoorziening - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen - afstuderen Opleidingscommissie: - interactie met het management - rol bij de interne kwaliteitszorg - mate van betrokkenheid in het besluitvormingsproces
11.30 - 11.45	0.14	Pauze / intern overleg auditpanel	- intern overleg
11.45 - 12.30	0.14	Gesprek docenten - docent en lid OC - docent	- inhoud, vormgeving, ontwikkelingen,

¹¹ NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend

		<ul style="list-style-type: none"> - docent en lid EC - docent - docent - docent - tutor 	<p>eigenheid en samenhang programma (karakteristieken)</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatie met / input van werkveld - praktijkcomponenten / stage - internationale component - onderzoeklijn - interactie onderzoek en onderwijs - aansluiting instromers - studieloopbaanbegeleiding / studeerbaarheid, studielast - professionele ruimte / scholing - werkdruk - invloed op / betrokkenheid bij het programma - betrokkenheid docenten en het werkveld - toetsbeleid / toetsen en beoordelen - borging niveau
12.30 - 13.00	0.14	Lunch	
13.00 - 14:00		<p>Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen (studio's, werkplaatsen)</p> <p>Inclusief meeluisteren bij 'open gesprek' met studenten o.l.v. docent</p>	<ul style="list-style-type: none"> - verificatie opleidingsspecifieke voorzieningen
14.00 - 14.30	0.14	<p>Examencommissie HKU Beeldende Kunst</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorzitter - lid - lid per september 2025 	<ul style="list-style-type: none"> - bevoegdheden, taken en rollen - relatie tot het management - kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
14.30 - 14.45	0.14	Pauze / intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg
14.45 - 15.30	0.14	<p>Gesprek alumni en werkveldvertegenwoordiging</p> <ul style="list-style-type: none"> - alumnus 2022 en voormalig resident AIR Pastoe - alumnus 2023 - kunstenaar en curator - curator 	<p>Gespreksonderwerpen werkveld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring/profiel opleiding - onderzoekscomponent - betrokkenheid kwaliteitszorg - gerealiseerd niveau <p>Gespreksonderwerpen alumni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of

			vervolgopleiding
15.30 – 15.45	0.14	Pauze / intern overleg auditpanel	- intern overleg - bepalen pending issues
15.45 – 16.45	0.14	Pending issues (indien van toepassing) en intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
16.45	0.14	Terugkoppeling (openbaar)	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' (inwerkingtreding 1 april 2024). Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen de deelpanels is geborgd door de overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als AeQui en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland', (2024).

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één opleidingscode (ISAT) wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Opleidingsbeoordeling instelling zonder erkenning ITK

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal drie standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een tot drie standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III

Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding
- Studentenbijdrage HKU Piratenschap
- Beroeps- en opleidingsprofiel Beeldende Kunst en Design (OBK 2014)
- Beroeps- en opleidingsprofiel Beeldende Kunst & Design, Associate degree, bachelordegree, masterdegree (OBK 2025)
- Nieuw landelijk opleidingsprofiel vertaald naar IMPACT-model HKU
- Competentiematrix Bachelor of Fine Art
- IMPACT model, visie en niveaubeschrijvingen per jaar
- Modulebeschrijvingen
- Overzicht docententeam HKU Bachelor Fine Art 2025-2026
- Onderwijs- en Examenregelingen (OER) Bachelor Fine Art 2024-2025
- Toetskader HKU (2019) en Toetsplan Bachelor Fine Art (BFA) oktober 2025
- Jaarverslagen examencommissie 2022-2023 en 2023-2024
- Jaarverslagen opleidingscommissie 2022-2023 en 2023-2024
- Overzichtslijst van *alle* afgestudeerden 2023-2024 en 2024-2025
- HKU Werkplaatsen

Het auditteam beoordeelde van vijftien afgestudeerden uit 2023-2024 en 2024-2025 eindwerken: onderzoeksverslag en artistieke onderzoekspraktijk (gemaakt werk) met een spreiding in door de opleiding gegeven beoordelingen.

Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 28-8-2025 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Autonome Beeldende Kunst van Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, onder het nummer PA-2347. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Bachelor Beeldende Kunst en Vormgeving Diagonaal
----------------------	--

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam (voorletters/achternaam inclusief titulatuur)	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Drs. J.E.J. Rutten	Voorzitter	Ervaren onderwijsexpert, breed inzetbaar voor opdrachten op het gebied van strategie-ontwikkeling, organisatievraagstukken, complexe veranderopdrachten, crisismangement, verkenningen, kwaliteitszorg en toezicht.
M. Bestebreurtje MA	Lid	Directeur bacheloronderwijs Gerrit Rietveld Academie met een achtergrond in fotografie, tentoonstellingen samenstellen, schrijven. Daarnaast jarenlange ervaring in het hoger kunstonderwijs.
P. Verkade	Lid	Beeldend Kunstenaar
A.Theunissen	Studentlid	Student opleiding B Fine Art ArtEZ
G.C. Versluis BEd	Secretaris	Senior-adviseur Hobéon. Gecertificeerd secretaris NVAO sinds 2010

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon
a **kiwa** company

Sir Winston Churchilllaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobeeon.nl
info@hobeeon.com